

อมห ศัพท์ (เรา, ข้า) ในปริสัพท์พนาม เป็น ปุงลิงค์ และ อิตถीलิงค์ แจกอย่างนี้

วิภัติ	เอกวจนะ	พหูวจนะ
ปฐมา	อหฺ ลง สิ ปฐมา. เอก. เอา อมห กับ สิ เป็น อหฺ อ.เรา	มยฺ ลง โย ปฐมา. พหุ. เอา อมห กับ โย เป็น มยฺ โน ลง โย ปฐมา.พหุ. เอา อมห กับ โย เป็น โน มยฺ, โน อ.เรา ท.
ทุตिया	มฺ ลง อํ ทุตिया. เอก. เอา อมห กับ อํ เป็น มํ มมฺ ลง อํ ทุตिया.เอก. เอา อมห กับ อํ เป็น มมํ มํ, มมํ ซึ่งเรา สูเรา ย้งเรา สิ้นเรา ตลอดเรา กะ เรา เฉพาะเรา	อมฺเห ลง โย ทุตिया. พหุ. เอา อ กับ โย เป็น เอ = อมฺเห โน ลง โย ทุตिया. พหุ. เอา อมห กับ โย เป็น โน อมฺเห, โน ซึ่งเรา ท. สูเรา ท. ย้งเรา ท. สิ้นเรา ท. ตลอดเรา ท. กะเรา ท. เฉพาะเรา ท.
ตติยา	มยา ลง นา ตติยา. เอก. เอา อมห กับ นา เป็น มยา เม ลง นา ตติยา. เอก. เอา อมห กับ นา เป็น เม มยา, เม ด้วยเรา โดยเรา อันเรา ตามเรา เพราะเรา มีเรา ด้วยทั้งเรา ข้างเรา ทางเรา	อมฺเหหิ ลง หิ ตติยา. พหุ. ลง หิ คง หิ ไว้เอา อ เป็น เอ=อมฺเหหิ โน ลง หิ ตติยา. พหุ. เอา อมห กับ หิ เป็น โน อมฺเหหิ, โน ด้วยเรา ท. โดยเรา ท. อันเรา ท. ตามเรา ท. เพราะเรา ท. มีเรา ท. ด้วยทั้งเรา ท. ข้างเรา ท. ทางเรา ท.
จตุตถิ	มยฺหฺ ลง ส จตุตถิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น มยฺหฺ อมฺหฺ ลง ส จตุตถิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น อมฺหฺ มม ลง ส จตุตถิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น มม มมฺ ลง ส จตุตถิ. เอก. เอา อมก กับ ส เป็น มมํ	อมฺหากํ ลง นํ จตุตถิ. พหุ. แปลง นํ เป็น อากํ = อมฺหากํ อสมฺหากํ ลง นํ จตุตถิ. พหุ. เอา อมห กับ นํ เป็น อสมฺหากํ โน ลง นํ จตุตถิ. พหุ. เอา อมห กับ นํ เป็น โน อมฺหากํ อสมฺหากํ โน แก่เรา ท. เพื่อเรา ท. ต่อเรา ท.

	<p>เม ลง ส จตุตถิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น เม มยห์ อมห์ มม มม่ เม แก้เรา เพื่อเรา ต่อเรา</p>	
ปัญจมี	<p>มยา ลง สฺมา ปัญจมี. เอก. เอา อมห กับ สฺมา เป็น มยา แต่เรา จากเรา กว่าเรา เหตุเรา</p>	<p>อมเหหิ ลง หิ ปัญจมี. พหุ. ลง หิ คง หิ ไวเอา อ เป็น เอ= อมเหหิ แต่เรา ท. จากเรา ท. กว่าเรา ท. เหตุเรา ท.</p>
ฉัญฉฐิ	<p>มยห์ ลง ส ฉัญฉฐิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น มยห์ อมห์ ลง ส ฉัญฉฐิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น อมห์ มม ลง ส ฉัญฉฐิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น มม มม่ ลง ส ฉัญฉฐิ.เอก. เอา อมห กับ ส เป็น มม่ เม ลง ส ฉัญฉฐิ. เอก. เอา อมห กับ ส เป็น เม มยห์ อมห์ มม มม่ เม แห่งเรา ของเรา เมื่อเรา</p>	<p>อมหากํ ลง นํ ฉัญฉฐิ. พหุ. แปลง นํ เป็น อากํ = อมหากํ อสฺมากํ ลง นํ ฉัญฉฐิ. พหุ. เอา อมห กับ นํ เป็น อสฺมากํ โน ลง นํ ฉัญฉฐิ. พหุ. เอา อมห กับ นํ เป็น โน อมหากํ อสฺมากํ โน แห่งเรา ท. ของเรา ท. เมื่อเรา ท.</p>
สัตตมี	<p>มยิ ลง สฺมี สัตตมี. เอก. เอา อมห กับ สฺมี เป็น มยิ ในเรา ใกล้เคียงเรา ที่เรา ครั้งเมื่อเรา ในเพราะเรา เหนือเรา บนเรา ณ เรา</p>	<p>อมเหสฺ ลง สฺ สัตตมี. พหุ. ลง สฺ คง สฺ ไวเอา อ เป็น เอ = อมเหสฺ ในเรา ท. ใกล้เคียงเรา ท. ที่เรา ท. ครั้งเมื่อเรา ท. ในเพราะเรา ท. เหนือเรา ท. บนเรา ท. ณ เรา ท.</p>

ตัวอย่างการแปลประโยค

อห **อชช** **มม** **รณโณ** **รณฺณ** **อคม** ๑

อ.เรา ได้ไปแล้ว **สู** **แวน** **แคว** **น** **ของ** **พระ** **ราชา** **ของ** **เรา** **ใน** **วันนี้** ๑

ตัวอย่างการแต่งประโยค

อ.มารดา **ของ** **ท่าน** **ยอม** **ดี** **ซึ่ง** **เรา** **ท.** **ด้วย** **ท่อน** **ไม้** ๑

ดู **ห** **มา** **ตา** **ทณ** **เท** **น** **อม** **เห** **(โน)** **ป** **ห** **ร** **ติ** ๑

ทดสอบการแต่งประโยค

๑. **อ.ความรัก** **ใน** **เรา** **ท.** **แห่ง** **มารดา** **ผู้** **เป็น** **ที่** **พึ่ง** **ของ** **เรา** **ท.** **ใน** **อ** **ั** **ต** **ภ** **า** **พ** **นี้** ๑

๒. **อ.ความ** **ศรั** **ทธ** **า** **(ส** **ท** **ฐ** **า** **-** **อ** **ิ** **ต** **)** **ใน** **พ** **ระ** **ศ** **า** **ส** **ดา** **ผู้** **ด** **ร** **ั** **ส** **ส** **อน** **อยู่** **(โ** **อ** **ว** **ท** **น** **ด** **)** **ซึ่ง** **เรา** **ท.** ๑

๓. **อ.จิ** **วร** **ท.** **ของ** **เรา** **ผู้** **ไป** **อยู่** **(ค** **จ** **ฉ** **น** **ด** **)** **ก** **ับ** **ด** **ั** **ย** **ภ** **ิก** **ษ** **ท.** ๑

ทดสอบการแปลบาลี

๑. **อห** **ส** **ต** **ถ** **ธ** **ม** **ม** **อ** **ส** **โ** **ส** **สี** **(ได้** **ฟัง** **แล้ว)** ๑

ตอบ.

๒. **โร** **โค** **เม** **อุ** **ป** **ป** **น** **โน** **(เกิด** **ขึ้น** **แล้ว)** ๑

ตอบ.

๓. **ธ** **ุด** **โต** **(นัก** **เล** **ง)** **สี** **เส** **ม** **ป** **ห** **ร** **ติ** ๑

การใช้ เต เม โว โน

เต โว (ตุมห ศัพท์) เม โน (อมห ศัพท์) ต้องมีบทอื่น (ที่ไม่ใช่ อาลปะนะและนิบาตบางตัว) นำหน้าจึงจะใช้ได้ นิยมเรียงไว้เป็นตัวที่ ๒ ของประโยค

อายนเต ปตโต

อ.บาตร ของเธอ นี้ ๑

อาจารย์ เม ภนเต โหหิ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.ท่าน เป็นอาจารย์ ของกระผม
จงเป็น

ขโณ โว มา อปจจคา

อ.ขณะ อย่าเข้าไปล่วงแล้ว ซึ่งท่าน ท.

มา โน นาเสถ

อ.ท่าน ท. ขอจงอย่ายังเรา ท. ให้ฉิบหาย ๑

การใช้ ตุมห เพื่อแสดงความเคารพ

* ประกอบเป็นรูปพหูวนะ

๑. ผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่

๒. คฤหัสถ์พูดกับบรรพชิต

๑. สิสฺโส อาจารย์ อ่าห “อาจารย์ (ตุมเห) มา เอวฺ วเทถาติ ๑

อ.ศิษย์ กล่าวแล้ว กะอาจารย์ว่า ข้าแต่อาจารย์ อ.ท่าน

ขอจงอย่ากล่าว อย่างนี้ ดังนี้ ๑

๒. โสมทตโต ปิตร อาน **“ตุมเหหิ ราชกุลं คนดูวา เอว อภิ
กุกมิตพพุนติ ๑**

อ.โสมทต กล่าวแล้ว กะบิดาว่า **อันท่าน** ไปแล้ว สูราชตระกูล
พึงก้าวไปข้างหน้า อย่างนี้ ดังนี้ ๑

ปัญหาท้ายบท

อ.ธรรม ของพระพุทธเจ้า ท. ๑๖ ผู้ทรงแสดงอยู่ (เทเสนุต)
แก่ท่าน กับ ด้วยธิดา ท. ๑๑ เหล่านั้น ๑

อ.บุตรและธิดา ท. ๓ ของเรา ผู้ขออยู่ ซึ่งโค ท. ๔๓
ตัวอันกว่า กว่าม้า ท. ๕๙ เหล่านั้น ของท่าน ท. ๑

อ.ความรัก ในท่าน ผู้ไปอยู่ (คจจนุต) สูเรื่อน ท. ๔ ของท่าน
ผู้เป็นที่พึง แห่งธิดา ท. ๖๙ ๑

อ.ภิกษุหนุ่มและสามเณร ท. ๔ ในวิหาร แห่งหนึ่ง ใกล้กระท่อม
ของท่าน ท. ผู้ไปอยู่ (คจจนุต) กับ ด้วยเรา ๑

อ.ความรัก ของมารดา ผู้มีสติ ในสำนัก ของพระผู้มีพระภาค
ของท่าน ๑

